

Asia: VN/32207/2022

Arviomuistio etäyhteyksistä oikeudenkäynneissä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pohjanmaan käräjäoikeuden lausuma etäyhteyksistä oikeudenkäynneissä koskevasta arviomuistiosta

On todettava, että kaikki muutokset, jotka helpottavat istunnon läpivientiä ja sallivat sekä asiakkaille että tuomioistuimelle sujuvia ja pragmaattisia ratkaisuja, ovat lähtökohtaisesti tervetulleita. Covid 19-pandemian johdosta kokoustamiskulttuuri on muuttunut yhteiskunnassa, ja ympäristönäkökulmat puoltavat turhan matkustamisen välttämistä. On hyvä, että myös oikeuslaitos on ajan hermolla, koska istunnot toteutetaan laajalti yhteistyössä sidosryhmien ja päämiesten kanssa.

Käräjäoikeuden kokemuksen mukaan etäyhteyksiä käytetään jo nyt varsin laajasti. Merkittävä ehdotettu muutos on se, että myös tuomari voi osallistua istuntoon etäyhteyksin. Tätä voidaan pitää perusteltuna istunnossa, jossa kaikki muutkin ovat etänä, tai istunnossa, jossa vahvennetussa tuomarikokoonpanossa on mukana tuomari käräjäoikeuden sivukansliasta. On kuitenkin pidettävä selvänä, että mikäli joku osallistuu istuntoon istuntosalissa, salissa on oltava tuomari henkilökohtaisesti paikalla. Mikäli kaikki osallistuvat istuntoon etäyhteyksin yleisölle on järjestettävä mahdollisuus seurata istuntoa tuomioistuimen tiloissa.

Käräjäoikeus pitää hyvänä asiana, että etäyhteydellä järjestetyn riita-asian valmisteluistunnossa asia voidaan ratkaista poissaolon perusteella. Myös uhkasakon asettaminen etäyhteydellä järjestetyssä rikosasian valmistelussa on perusteltua. On myös tuomioistuimen intressissä saada laajempaa harkintavaltaa päättäessään suullisen todistelun vastaanottamisesta etäyhteyksin, koska tämä tekee prosessin sujuvammaksi.

On hyvä asia, että tuomioistuimella on laajat mahdollisuudet päättää sekä oman että asiakkaiden osallistumisesta etäyhteyksillä. Tämä ei toki tarkoita sitä, että niitä tosiasiallisesti käytettäisi nykyään huomattavasti enemmän. Pääsääntö on edelleen oltava se, että tuomari, syyttäjä, avustajat ja päämiehet ovat fyysisesti läsnä tuomioistuimen istuntosalissa. Päätös etäyhteyksien käyttämistä ja niiden sallimista tulee edelleenkin olla tuomarin harkinnassa. Vaikka intressi on suuri saada istunnot mahdollisimman tehokkaasti vietyä lävitse, on syytä muistaa oikeudenkäynnin yhteiskunnallinen merkitys ja vaalia tuomioistuimen arvovallan säilymistä. Jotta tämä toteutuisi, tuomioistuimen käytössä olevaan tekniikkaan on myös kiinnitettävä huomiota. Nykyiset yhteydet koetaan tuomioistuimissa epäluotettaviksi ja niiden teho riittämättömäksi. Tällä hetkellä käytössä oleva salitekniikka jättää myös toivomisen varaa. Silloin kun tarve vaatii etäyhteyksien käyttämistä, tämä on oltava mahdollisimman yksinkertaista ja lainsäädäntö on oltava selkeä. On perusteltua, että etäyhteyksien käyttöä koskevia säännöksiä kootaan yhteen johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi.

Lausunnon on laatinut osastonjohtaja Ulf Brunberg

Allén Daniel
Pohjanmaan käräjäoikeus